

Aan Zijne Excellentie de Gouverneur van Aruba
Plaza Henny Eman 3
Alhier.

L.G. Smith Boulevard 8
Oranjestad, ARUBA
T: (297) 583 3972
F: (297) 583 4012
E: info@rva.aw
W: www.rva.aw

Uw brief: 15 maart 2017
Uw kenmerk: KabGAno LH-17/0004
Datum: 12 april 2017
Kenmerk: RvA 55-17

Onderwerp: Ontwerp-landsbesluit, houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 4, eerste en tweede lid, en 26, eerste lid, van de Natuurbeschermingsverordening (AB 1995 no. 2) (Landsbesluit bescherming inheemse flora en fauna)

Naar aanleiding van bijgaand aan de Raad ter advies toegezonden ontwerp-landsbesluit houdende algemene maatregelen, ter uitvoering van de artikelen 4, eerste en tweede lid, en 26, eerste lid, van de Natuurbeschermingsverordening (AB 1995 no. 2) (Landsbesluit bescherming inheemse flora en fauna), moge de Raad Uwe Excellentie het volgende berichten.

1. In de Natuurbeschermingsverordening wordt onder meer bepaald dat, bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen, aangewezen flora en fauna worden beschermd en hoe deze bescherming wordt gehandhaafd. Op grond van artikel 4, eerste lid, van de Natuurbeschermingsverordening staat imperatief voorgeschreven dat de soorten inheemse flora en fauna wier voortbestaan in Aruba wordt bedreigd, ter bescherming *worden* aangewezen. Daarnaast *kunnen* op grond van het tweede lid ter bescherming worden aangewezen (1) de soorten inheemse flora en fauna die weliswaar niet bedreigd zijn, maar waarvan wier aanwezigheid zodanig waardevol is dat die bescherming behoeven en (2) die individuele planten of groepen van planten op wier blijvende aanwezigheid op een bepaalde plaats in Aruba prijs wordt gesteld. Het onderhavige ontwerp strekt thans tot de aanwijzing van deze in artikel 4, eerste en tweede lid, bedoelde flora en fauna. Daarnaast strekt het ontwerp tot de intrekking van de Marien-milieuverordening (AB 1980 no. 18).

In de considerans van het ontwerp is aangegeven dat het wenselijk is de inheemse planten- en diersoorten waarvan het voortbestaan in Aruba wordt bedreigd of waarvan de duurzame aanwezigheid wenselijk wordt geacht, te beschermen. De considerans, maar ook de toelichting, dienen op dit punt aangepast te worden. Het is immers op grond van artikel 4, eerste lid, geboden de inheemse planten- en diersoorten aan te wijzen waarvan het voortbestaan bedreigd wordt.

2. In voorgesteld artikel 1 en 2 wordt een groot aantal planten- en diersoorten aangewezen dat volgens de regering bescherming nodig heeft. Van de schildpadden en koraalvissen, die thans op grond van de Marien-milieuverordening bescherming genieten, wordt de bescherming volgens de toelichting voortgezet, zij het vanaf de inwerkingtreding van onderhavig ontwerp op grond van artikel 4, eerste lid, van de Natuurbeschermingsverordening.¹ De Raad betwijfelt of dit wel het geval zal zijn. Door het intrekken van de Marien-milieuverordening komt het daarop gebaseerde Landsbesluit verbod jacht op koraalvissen (AB

¹ NvT, p. 1.

1992 no. 70) te vervallen. Verreweg de meeste van de in het eerste artikel van dat landsbesluit aangewezen zeedieren worden echter in het ontwerp niet aangewezen als te beschermen fauna.

De Raad heeft de aanwijzing van de *anolis lineatus*, oftewel de toteki², aan een nader onderzoek onderworpen met het doel enig inzicht te verkrijgen in de te beschermen soorten. Geconstateerd is dat deze op de *IUCN Red List of Threatened Species* niet gekwalificeerd wordt als bedreigde soort.³

De Raad acht het op grond van het bovenstaande derhalve van belang, dat in de toelichting aandacht wordt geschonken aan de criteria op grond waarvan is bepaald welke soorten flora en fauna voor bescherming in aanmerking dienen te komen en welke procedure daarbij is gevolgd. In dit licht adviseert de Raad de in artikel 1 en 2 van het ontwerp opgenomen lijsten nogmaals te verifiëren en te vergelijken met internationaal aangewezen te beschermen flora en fauna.

3. De in het ontwerp opgenomen lijsten zijn veelomvattend en ook op particuliere terreinen voorkomende beschermde soorten vallen onder de werking van het ontwerp. De op een particulier terrein staande beschermde boom mag niet worden gekapt, tenzij hiervoor ontheffing wordt verleend door de Minister.⁴ In artikel 8, eerste lid, van de Natuurbeschermingsverordening wordt bepaald dat de Minister zich daarbij te houden heeft aan regels te stellen bij landsbesluit, houdende algemene maatregelen. Dit landsbesluit is echter nog niet tot stand gekomen.

Het verloren gaan van steeds meer leefgebieden van beschermde flora en fauna is niet bevorderlijk voor hun voortbestaan en blijvende aanwezigheid in Aruba. De Raad vraagt zich daarom, net als de Flora en Fauna Commissie⁵, af, of een effectievere bescherming van de flora en fauna niet bewerkstelligd wordt door ook aan bepaalde leefgebieden waarin beschermde soorten voorkomen een beschermde status te verlenen. Op 6 februari 2013 werd reeds door de Staten een motie aangenomen⁶ om aan zestien gebieden op Aruba een beschermde status te verlenen. Nadere regelgeving is tot nu enkel voor het Spaans Lagoen-gebied tot stand gekomen.⁷

In de toelichting staat dat de toezichthoudende ambtenaren bij Directie Natuur en Milieu als bevoegde toezichthouders in de zin van artikel 18 van de Natuurbeschermingsverordening worden aangesteld.⁸ De Raad vraagt zich daarbij af in welke verhouding deze toezichthouders komen te staan tot de met het beheer van het natuurreservaat Parke Nacional Arikok belaste stichting Fundacion Parke Nacional Arikok.⁹ Daarnaast is geconstateerd dat de tot handhaving bevoegde autoriteiten enkel een repressief strafrechtelijk handhavingsinstrumentarium tot hun beschikking hebben. De Raad betwijfelt of dit toereikend is om een daadwerkelijke bescherming van de in het ontwerp opgenomen flora en fauna te waarborgen. Er kan immers pas opgetreden worden nadat er een overtreding is begaan, waarbij de beschermde flora en fauna zijn verwijderd, beschadigd, verwond dan wel gedood. De Raad adviseert derhalve om eveneens

² Zie artikel 1, onderdeel b, no.5 van het ontwerp.

³ De IUCN Red List of Threatened Species geeft aan de 'toteki' de kwalificatie: *least concern*. Volgens de IUCN Red List: *'A taxon is least concern when it has been evaluated against the criteria and does not qualify for Critically Endangered, Endangered, Vulnerable or Near Threatened. Widespread and abundant taxa are included in this category.'* <http://www.iucnredlist.org>

⁴ NvT, p. 5.

⁵ Advies Flora & Fauna Commissie, dd 3 augustus 2010, kenmerk F&F 001/10, p. 2.

⁶ Motie no. 5 AVP, OV#38, dd. 6 februari 2013, inzake uitroepen diverse zones tot beschermd gebied (Aruba Birdlife Conservation), volgnr. IS/378/12-13.

⁷ Landsbesluit aanwijzing Spaans Lagoen-gebied als natuurreservaat (AB 2017 no. 11).

⁸ NvT, p. 1.

⁹ Landsverordening van 28 juli 2003 houdende machtiging aan de ministers van Volksgezondheid en Milieu en van Arbeid, Cultuur en Sport tot het oprichten van de stichting Fundacion Parke Nacional Arikok (AB 2003 no. 61)

bestuurlijke herstelsancties, zoals bestuursdwang en een last onder dwangsom op te nemen in de Natuurbeschermingsverordening.¹⁰

Gezien het voorgaande is de Raad van mening dat de met dit ontwerp beoogde bescherming van bedreigde soorten bezwaarlijk zal kunnen worden gerealiseerd en dringt aan op het totstandbrengen van nadere gerelateerde regelgeving teneinde een effectieve uitvoering te kunnen bewerkstelligen.

4. De regering verwacht dat de financiële gevolgen van het ontwerp, die betrekking hebben op het benodigde personeel, transportmiddelen, opleiding voor personeel en voorlichting beperkt zullen zijn.¹¹

Hierover zij opgemerkt dat de justitiabele echter zodanig geïnformeerd dient te zijn en een zodanige kennis van de flora en fauna dient te hebben dat hij aan het wettelijk bepaalde kan voldoen. De Raad acht hiervoor een intensieve voorlichtings- en bewustwordingscampagne noodzakelijk. Het is twijfelachtig of de beperkte middelen die de Directie Natuur en Milieu thans ter beschikking staan toereikend zullen zijn om een dergelijke campagne te realiseren.

Het ontwerp kan ook gevolgen hebben voor de uitgifte van terreinen en de verdere ontwikkeling daarvan. Door het opnemen van flora en fauna op de lijst van soorten die (nog) veelvuldig op Aruba voorkomen, is het zeer wel aannemelijk, dat het aantal aanvragen voor een ontheffing navenant zal zijn. Verder dient, op grond van het tweede lid van artikel 8 van de Natuurbeschermingsverordening, over elk ingekomen verzoek tot ontheffing de wetenschappelijke autoriteit¹² te worden gehoord. In de toelichting wordt niet ingegaan op de (extra) belasting van de beschikbare uitvoeringscapaciteit voor het afhandelen van de aanvragen en de eventuele bezwaar- en beroepsprocedures alsmede de daarmee gemoeide kosten. Uit de landsbegroting voor 2017 blijkt in ieder geval niet dat hiermee rekening gehouden is. De voor 2017 begrote posten voor 'personeel' en 'werkgeversbijdragen' zijn zelfs lager dan hetgeen voor 2016 werd voorzien en de post 'opleidingen en cursusgeld' is ten opzichte van de begroting voor het jaar 2016 gelijk gebleven. De Raad adviseert in de toelichting nader en specifieker op de financiële gevolgen in te gaan.

5. In de toelichting wordt aangegeven dat het onderhavige ontwerp is voorgelegd aan de Commissie bescherming flora en fauna en dat deze commissie op 3 augustus 2010 advies heeft uitgebracht. Dit advies is echter niet bij het ontwerp gevoegd. Uit het oogpunt van transparantie, beveelt de Raad aan, adviezen waarnaar in een toelichting wordt verwezen bij te voegen bij het betreffende ontwerp.

In de marge van de toelichting is een voorstel gedaan ter redactionele verbetering.

De Raad kan zich voor het overige met de doelstelling en de inhoud van het ontwerp verenigen en adviseert U te besluiten conform de daarin neergelegde voorstellen, nadat met het vorenstaande rekening zal zijn gehouden.

De Adjunct-secretaris,

De Voorzitter,

mr. A. Braamskamp

mr. F.M. d.l.S. Goedgedrag

¹⁰ Zie in dit kader bijvoorbeeld Hoofdstuk 6 van de Wet grondslagen natuurbeheer- en bescherming BES.

¹¹ NvT, p. 1.

¹² Zie artikel 1, eerste lid, Natuurbeschermingsverordening.